

Актуальні питання енергетичної безпеки підприємства в умовах кризи

Анотація

Розглянуто питання енергетичної безпеки підприємства. Проведено діагностику загроз в енергетичній сфері. Надано перспективні заходи для досягнення енергетичної стабільності підприємства.

Ключові слова : енергетична безпека, паливно-енергетичні ресурси, поновлювальні джерела енергії.

Abstract

The issues of energy security of the enterprise are considered. Diagnostics of threats in the energy sector was conducted. Provision of promising measures to achieve the energy stability of the enterprise.

Keywords: energy security, fuel and energy resources, renewable energy sources.

Враховання вимог енергетичної безпеки є однією з важливих складових економічного зростання як окремо взятого підприємства, так і держави загалом. В умовах сьогодення, коли спостерігається підвищення вартості енергоносіїв, нераціональне використання паливно-енергетичних ресурсів(ПЕР), проблеми пов'язанні з транспортуванням продуктів енергетичної сфери, проблематика стимулювання економії енергоресурсів та створення надійної системи енергетичної безпеки набуває пріоритетного значення.

Детальну увагу слід акцентувати на розвиток енергозберігаючих технологій, на вдосконалення економічних та фінансових механізмів забезпечення енергетичної безпеки, що у свою чергу надасть позитивний імпульс економічному розвитку в складних військово-політичних умовах.

Питання енергетичної безпеки знайшли своє відображення у працях багатьох вітчизняних вчених, зокрема О. Амельницької, С. Капітули, Г. Бондаренка, В. Баранніка, М.Земляного та багатьох інших.

Метою роботи є обґрунтування складових забезпечення енергетичної безпеки підприємства та визначення шляхів забезпечення стабільності паливно-енергетичної сфери в умовах кризи.

Послідовний аналіз законодавства у сфері енергетики свідчить про те, що чіткого та однозначного підходу до розуміння енергетичної безпеки, механізму її забезпечення в Україні досі не сформовано. Згідно ст. 1 Закону України «Про електроенергетику», енергетична безпека - стан електроенергетики, який гарантує технічно та економічно безпечно задоволення поточних і перспективних потреб споживачів в енергії та охорону навколишнього природного середовища. При цьому, визначено, що енергія - це електрична чи теплова енергія, що виробляється на об'єктах електроенергетики і є товарною продукцією[1]. Проте зазначене визначення лише у вільному розумінні окреслює зазначене питання.

На думу науковця Капітули С. В., енергетична безпека підприємства – стан захищеності енергетичного потенціалу підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз у різних формах, що забезпечує його стабільний розвиток відповідно до статутних завдань, а також здатність до протистояння і відтворення його оргструктури і статусу.[2]

Цілком очевидно, що забезпечення національних інтересів у сфері енергетики, ефективне та екологічно обґрунтоване використання енергетичних ресурсів теж повинно враховуватися при визначенні поняття енергетичної безпеки. Відсутністю загроз дестабілізації нормального функціонування підприємства у паливно – енергетичній сфері також можна назвати енергетичною безпекою.

В умовах глобалізації та світової економічної кризи, доцільно сформулювати єдиний підхід до розуміння енергетичної безпеки. Формула енергетичної безпеки, що може використовуватися на рівні макро- та мікроекономіки, вже давно відома в наукових колах[3]:

Загальноприйнята формула енергетичної безпеки:

Важливим у розгляді теоретичних та практичних засад енергетичної безпеки підприємства є визначення основних показників економічної безпеки. Серед них слід виділити енергопродуктивність, енергоємність, відновлюваність ресурсів, інноваційність, економічна стабільність та багато інших.

Сучасна наука виділяє наступні аспекти енергобезпеки підприємства:

1. укладання довготривалих договорів на постачання енергоносіїв (електроенергії, газу, холодної, гарячої і технічної води, стислого повітря, палива);
2. створення резервного джерела живлення або підключення до нього;
3. своєчасне виконання технічного обслуговування і ремонту обладнання; контроль за технічним станом обладнання;
4. контроль за дотриманням режиму навантажень;
5. впровадження заходів щодо забезпечення збереження енергоресурсів.[2]

Світова економічна криза, загострення відносин з сусідніми державами тільки активізували виклики, що стоять перед енергетичною складовою економічної політики нашої держави. З огляду на тенденції, що склалися на теренах України ми можемо виділити орієнтовні загрози економічній безпеці підприємства:

- Залежність від енергоносіїв, що постачаються з РФ
- Низька ефективність використання інноваційних технологій на підприємстві
- Неналежне використання власного потенціалу
- Відсутність контролю за реалізацією заходів в енергетичній сфері

- Відсутність належного нормативно-правового супроводу діяльності підприємства.

Зазначені вище загрози створюють необхідність вироблення заходів щодо забезпечення енергетичної стабільності та досягнення конкретних показників у ліквідації загроз енергетичному простору підприємства. На нашу думку, таким можуть стати :

- Налагодження ефективної системи енерго-, водопостачання
- Створення концепції забезпечення енергетичної безпеки на конкретно взятому підприємстві
- Досягнення консенсусу між органами державної влади, місцевого самоврядування , постачальниками та споживачами продукції
- Використання власних енергоресурсів , розвиток інститутів енергозаощадження та енергоефективності
- Вдосконалення існуючих методів забезпечення енергетичної безпеки, впровадження інноваційних технологій
- Пошук нових каналів закупівлі ПЕР

Аналіз проведений С .Гусаком показує, що ми можемо розраховувати на:

1. поновлювані джерела енергії — це справді доступний енергетичний ресурс;
2. накопичення громадян України — наш потенційно доступний фінансовий ресурс;
3. технічні, технологічні й інтелектуальні ресурси — наш високоякісний інструмент для модернізації енергетичної галузі.[4]

Огляд питання енергетичної безпеки підприємства засвідчує, що питання пов'язані з подоланням енергозалежності та забезпечення енергетичної стабільності залишається невирішеним. Завдяки єдиному підходу до методів упорядкування відносин в енергетичній сфері, використанню новітніх технологій та налагодженню тісної взаємодії між різноманітними інститутами влади можна досягти помітних зрушень у досягненні поставленої мети.

Література

1. Закон України «Про електроенергетику» // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 1. – С. 1.

2. Капітула С. В. Методичні підходи до оцінки енергетичної безпеки підприємства / С. В. Капітула, С. І. Шевченко, В. В. Шпітко. // Ефективна економіка. - 2010. - № 8.
3. Енергетична безпека України: погляд крізь призму здобутків та викликів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ua-ru.org/ua/ekonomika-ua/36-energetichna-bezpeka-ukrajini-poglyad-kriz-prizmu-zdobutkiv-ta-viklikiv.html> – Назва з екрана.
4. Гусак С. Стратегія енергетичного виживання 2014 / С. Гусак // Dt.ua, 2014 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/energy_market/strategiyaenergetichnogovizhivannya

Москальчук Юрій Григорович — студент групи КІН-17м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки , Вінницький національний технічний університет

Азарова Анжеліка Олексіївна - кандидат технічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет